

**Dublikash Tatyana. Centripetal Solutions for Centrifugal Games: the Possibility of Applying Ideas of Centripetalism in Ukraine.** The article is devoted to the comparison of the founding principles of consociational and centripetal models of reintegration of divided societies. The triplex structure of social cleavages is analyzed in connection to level of political interaction and attitudes and strategies toward centre. The possibilities of centripetalism to overcome the centrifugal tendencies in Ukrainian society given the limitations of Ukrainian political culture are considered. Centrifugal tendencies are understood both as a desire to advance radical positions in the political field and the desire for autonomy and self-isolation of certain territories under the direct control or influence of radical forces. The main institutional mechanisms proposed by centripetalism for overcoming of violent conflicts among segments of divided society are analysed. Among them such instruments as electoral incentives for campaigning politicians, preferential, rank-order electoral systems, the development of centrist parties, and the presence and strengthening of multiethnic arenas of bargaining. Other instruments such as state information policy and development of NGO sector are suggested. Conclusions on the risks of implementing consociational or centripetal model in Ukrainian society are made.

**Key words:** social cleavages, divided society, centripetalism, consociational model of democracy, institutional mechanisms.

*Статтю отримано 12.11.2015 р.*

УДК 351/354:316.334.3

*Анастасія Карпунець*

### **Актуальні проблеми функціонування державної служби України в умовах реалізації реформ: соціологічний аспект**

Необхідність реформування системи державної служби та державного управління як соціального інституту актуалізує дослідження проблем, спроможних уповільнити або нівелювати процес змін. Зокрема, виокремлено такі з них, як відсутність балансу централізації та децентралізації системи державного управління, відсутність ефективної комунікації між владними структурами й владою та суспільством, дефіцит якісних кадрів, низькі якості адміністративних послуг і рівень морально-етичної свідомості державних службовців та, як наслідок, негативний баланс довіри з боку суспільства. Результатом упровадження реформи має стати створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури публічної адміністрації із застосуванням технологій е-урядування й становлення інституту державної служби як обслуговуючої структури.

**Ключові слова:** інститут державної служби України, державне управління, реформування державної служби, баланс централізації та децентралізації, трансформація.

**Постановка наукової проблеми та її значення.** Сьогодні в Україні актуалізувалася проблема реформування системи державного управління та державної служби, удосконалення нормативно-правової бази їх функціонування, розширення прав і повноважень органів місцевого самоуправління, приведення їхньої діяльності у відповідність до вимог європейського законодавства, закріплення й створення механізмів реалізації таких принципів, як баланс централізації та децентралізації, повсюдність, субсидіарність і спроможність, а також трансформація інституту державної служби згідно з потребами євроінтеграції. І хоча були спроби змінити невідповідну нинішнім викликам радянську модель організації діяльності публічного управління, починаючи з проголошення незалежності, проте вони виявилися невдалими.

Показник оцінювання кризових явищ у системі державного управління – індекс невіддатності держави (англ. *Fragile States Index*), значення якого для України у 2015 р. (76,3)<sup>1</sup> свідчить, що наша держава не є сталою чи стабільною. Проте, як зазначає А. Мельниченко, незважаючи на погіршення своїх позицій, порівняно з 2014 р., Україна все ж залишається в групі держав, з умовною назвою «застереження» («warning») поряд із Китаєм [10, с. 32]. Населення також, відчувши наслідки фінансово-економічної кризи (таких 59,2 % станом на липень 2015 року), зовсім не вірить в успіх реформ (30,3 %). Слід зазначити, що причинами такої скрутної ситуації є не лише економічні чинники, а й криза та низька ефективність публічного управління.

<sup>1</sup> Джерело: *Fragile states index 2015*, <http://library.fundforpeace.org/library/fragilestatesindex-2015.pdf>  
© Карпунець А., 2015

**Мета статті** – виокремлення та аналіз значущих проблем функціонування державної служби України, а **завдання** – обґрунтування важливості становлення інституту державної служби як сервісної структури й розгляд його проблем крізь призму оцінок і потреб населення країни.

**Аналіз досліджень цієї проблеми.** Різних аспектів проблем реформування державної служби, децентралізації публічного управління та євроінтеграції у своїх працях торкаються українські й зарубіжні дослідники, такі як В. Малиновський, В. Граждана, Т. Василевська, Г. Заболотна, С. Чукут, П. Кутуєв, А. Мельниченко, Н. Барра, Ч. Джонсон, М. Вебер, Дж. Локка, Ш. Монтеск'є та ін. Проте залишаються не до кінця окресленими проблеми, із якими зіткнувся інститут державної служби в ході реформування й децентралізації системи державного управління на цьому етапі розвитку української державності.

**Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.** Державна служба як соціальний інститут покликана підвищувати рівень якості життя населення за допомогою надання якісних адміністративних послуг, формування й забезпечення реалізації державної політики, нагляду та контролю за дотриманням законодавства<sup>2</sup>. Проте вона не справляється з цими завданнями повною мірою й потребує реформування (звідси – ухвалення у 2015 р. нового Закону «Про державну службу»). Наші міркування щодо важливості та необхідності реформування системи державної служби посилюються ще й на тлі загострення економічної й політичної кризи.

Основне завдання реформ, із погляду ефективності діяльності інституту, – це його спрямованість «на забезпечення виконання повноважень державних органів; захист прав та інтересів особи; наближення конституційного ідеалу правової, демократичної держави до об'єктивної реальності; орієнтація державних службовців і громадян на дотримання моральних норм, правил людського співжиття та ін.» [3, с. 8]. Так, метою реформи державного управління, згідно зі Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», є «побудова прозорої системи державного управління, створення професійного інституту державної служби, забезпечення її ефективності. Результатом впровадження реформи має стати створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури публічної адміністрації із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій (е-урядування), яка здатна виробляти і реалізовувати цілісну державну політику, спрямовану на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики» [13].

Незважаючи на декларування правильних постулатів щодо розвитку системи публічного управління, на практиці простежуються тенденції неспроможності держави виконувати свої соціальні функції, що, як відзначає Н. Барра, полягають у недопущенні крайнього ступеня бідності (через установлення мінімального доходу) та створенні умов для справедливого розподілу між забезпеченими й бідними верствами населення [1616, с. 11–12]. Згідно з рейтингом швейцарського банку «Creduit Suisse», Україна займає перше місце в списку найбідніших країн Європи з рівнем добробуту дорослої особи в 1437 \$<sup>3</sup>. Крім того, громадяни країни скептично налаштовані щодо ефективності та успіху реформ: станом на травень 2015 р. 48,4 % респондентів вважають, що нічого не зроблено, 24,6 % – зроблено лише на 10 %, у те, що проведено більшість реформ, вірять лише 0,6 % опитаних, а в успіхові їх проведення впевнені лише 4,8 % [14]. Вагома причина такого скептицизму з боку населення – погана комунікація між органами державної влади й населенням. Незважаючи на активне обговорення в уряді та зміни законодавства в напрямі децентралізації державного управління, більшість населення не розуміє суті цих процесів. Згідно з даними агенції «Фарма», 39 % населення України розуміє децентралізацію неправильно та не може дати однозначну відповідь (жовтень 2014 р.)<sup>4</sup>.

Система державного управління України відрізняється нераціональністю й невизначеністю повноважень між владними структурами та посадовими особами, надмірною централізацією, що унеможливило налагодження ефективного партнерства між центральними й місцевими органами. Тому наразі реформування системи державної служби тісно пов'язане з питанням установлення раціонального балансу централізації та децентралізації, оскільки державна служба безпосередньо залежить від моделі реалізації державної влади, що відображає основні принципи її функціонування.

<sup>2</sup> Закон України Про державну службу від 10.12.2015 № 889-VIII, <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19/paran2#n2>

<sup>3</sup> Источник: Рейтинг швейцарского банка: Украина – самая бедная страна Европы, 2015, <http://www.unian.net/society/1158087-reyting-shveytsarskogo-banka-ukraina-samaya-bednaya-strana-evropyi.html>

<sup>4</sup> Джерело: <http://famalviv.com.ua/publication/?show=86>

Хоча постулат про необхідність поділу влади та реалізації системи стримувань і противаг, сформульований у працях Дж. Локка та Ш. Монтеск'є в епоху кризи феодальних монархістських режимів Європи в XVII–XVIII ст., не є новим, проте досі залишається актуальним для України. Оскільки наразі можемо спостерігати плутанину, дублювання повноважень і недостатнє розуміння про суб'єкт відповідальності як безпосередньо між гілками влади, так і в середині їхніх структур, то важливою є модернізація системи державного управління, що буде спрямована на запобігання надмірній концентрації влади, її зловживанням, на узгодження дій та забезпечення стабільності діяльності державних інститутів. Реалізація державної влади відповідно до принципів раціонального балансу централізації й децентралізації та створення дієвого механізму стримувань і противаг, на нашу думку, є однією з необхідних умов для існування державної служби саме як соціального інституту, тобто такого, що спрямований на втілення ідеалів демократичного суспільства задля загального добробуту держави й громадян.

Наразі Україна перебуває на шляху здійснення децентралізації державної влади як необхідної умови забезпечення демократії, ефективності реалізації державного управління та євроінтеграції. Децентралізація, що виступає як «спосіб визначення та розмежування завдань і функцій, за якого більшість із них передається з рівня центральних органів на рівень нижчий і стає власним завданням та повноваженням органів нижчого рівня», передбачає, що час і місце прийняття рішень відповідають очікуванням громадськості, їх реалізація відбувається за участю суб'єкта прийняття рішень та під його відповідальністю, спрощення системи прийняття рішень, скорочення часу обміну інформацією між виконавцем і суб'єктом прийняття рішень, мінімізація бюрократизму, наближеність до споживача публічних послуг [4, с. 13–18]. Передача громадянам повноважень виконавчої влади стосовно розв'язання на регіональному рівні проблем соціально-економічного розвитку регіонів і всіх питань місцевого значення громадам дасть можливість вивести місцеве самоврядування з-під надмірної опіки виконавчої влади. Так, згідно з експертним опитуванням Центру Разумкова 2015 р., 80 % експертів (із 95) вважають, що потрібно змінювати чинну Конституцію України та, насамперед, ту її частину, що дасть можливість розширити повноваження територіальних громад (85,3 %), реформувати статус органів виконавчої влади (37,9 %), посилити контроль над діяльністю місцевої влади (35,8 %). Крім того, 72,6 % погоджуються, що Україна має бути унітарною державою з розширеними повноваженнями територіальних громад [7, с. 60–61].

Трансформації, окреслені в законопроекті «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» і Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні<sup>5</sup>, зокрема такі, як розподіл повноважень між органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності й наділення громад широкими повноваженнями, ліквідація державних адміністрацій і створення представництв із контрольно-наглядовими й координаційними функціями, передача виконавчих функцій від місцевих адміністрацій виконавчим органам рад відповідного рівня<sup>6</sup>, за належної реалізації значно вплинуть на роль та діяльність інституту державної служби України й становлення її, передусім, як сервісної структури задля задоволення потреб суспільства.

Проте, незважаючи на деякі позитивні зрушення в реформуванні системи державного управління та державної служби, усе ж існує ще багато невирішених і суперечливих моментів. Зокрема, більш детального врегулювання потребують бюджетно-фінансові та майнові питання щодо статусу органів місцевого самоврядування, урегулювання в Конституції можливості судового захисту органів місцевого самоврядування в разі протиправного втручання в їхню діяльність із боку органів центральної виконавчої влади. Крім того, попри декларацію розширення повноважень громад, ст. 143 Конституції не зазнала змін і складається із семи пунктів, як і до того. Також суперечливим є питання про те, чи справді децентралізація передбачає реформування згідно з вимогами євроінтеграції, чи це засіб посилення влади Президента на місцях. У цьому контексті багато суперечок викликає посада префекта. З одного боку, маючи можливість зупиняти протиправні рішення місцевих рад та навіть розпускати їх, гарантується відповідальність місцевих рад за порушення Закону. Крім того, децентралізація в умовах війни й розповсюдженості сепаратистських настроїв можлива лише до певної межі, тому такий механізм

<sup>5</sup> Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 1 квітня 2014 р. № 333-р, <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

<sup>6</sup> Проект Закону «Про внесення змін до Конституції України» (щодо децентралізації влади) 2217а від 01.07.2015, [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=55812http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=55812](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?pf3511=55812)

реагування на загрози суверенітету держави є певною мірою виправданим, проте, з іншого боку, таке широке коло повноважень створює багато можливостей для зловживання владою. Хоча, згідно з проектом змін до Конституції, посада префекта не порушує баланс влади й відповідає розподілу повноважень між урядом і президентом, проте оцінити ефективність цієї посади в умовах українських реалій стане можливо лише після впровадження всіх змін.

Потрібно також зазначити, що наразі складна ситуація посилюється ще й через ресурсну неспроможність більшості органів місцевого самоврядування здійснювати власні й делеговані повноваження. Зокрема, децентралізація передбачає широке коло суб'єктів реалізації державної влади на місцях, що повинні володіти певним рівнем кваліфікації та компетентності. Сьогодні існує певний дефіцит якісних кадрів у сфері державної служби, незважаючи на велику кількість ВНЗ, які готують фахівців з управління. Тому, окрім розв'язання проблем упровадження реформ та переходу на функціонування державної влади, в умовах реформування стоїть питання кадрового забезпечення.

Регіональні особливості кадрової системи характеризуються неефективною системою кадрового планування, невизначеністю системи показників результативності й ефективності, невідповідністю соціального та правового статусу державного службовця, високою плинністю кадрів у зв'язку зі зниженням престижу державної служби як професійного виду діяльності [12, с. 72]. Крім того, децентралізація і європейська інтеграція висувають нові вимоги до державних службовців, насамперед наявність менеджерських навичок, уміння працювати в режимі «сервісної держави». На думку С. Гриневецького, відбуватиметься «індивідуалізація функціональних обов'язків у сфері кадрового управління» [2]. Формування управлінської еліти нового зразка потребує формування у свідомості державних службовців певної філософії реалізації державної служби та виховання управлінських якостей, уміння працювати на результат, оперативно приймати рішення, самоменеджменту й готовості ініціювати та управляти змінами. Як відзначає М. Вебер у праці «Політика як покликання і професія», чиновництво має стати сукупністю «висококваліфікованих фахівців духовної праці, професійно вишколених багаторічною підготовкою, з високорозвиненою станомою честю, що гарантує бездоганність, без чого виникла б фатальна небезпека жажливої корупції» [1].

У контексті розгляду проблеми кадрового забезпечення державної служби звернемося до позицій Ч. Джонсона, автора концепції «держави, що сприяє розвитку», який вважає, що бюрократія в такій державі «рекрутується з найкращих випускників правничих факультетів провідних університетів країни, а призначення здійснюються на основі обов'язкових, з точки зору закону, національних іспитів» [8, с. 407], а також «розробляє фактично всі проекти законів, постанов, розпоряджень, правил та ліцензій, які керують життям суспільства» [8, с. 408]. Вітчизняний науковець П. Кутуєв відзначає, що демократична держава, яка сприяє розвитку, «зорієнтована на високоосвічених професіоналів як свою соціальну базу та на залучення “глобального” капіталу» [9]. Ефективність цього підходу можна простежити на прикладі таких країн, як Японія, Південна Корея, Азійські тигри та, частково, КНР. Тому актуальне завдання державної кадрової політики – це поновлення державної служби висококваліфікованими кадрами й формування якісної системи підготовки персоналу, підвищення кваліфікації та атестації.

Інша проблема – відсутність ефективної комунікації центральних органів влади з владою на місцях із приводу впровадження реформ. Так, за оцінками Венеціанської комісії з приводу змін до Конституції, запропонованих П. Порошенком, «існує відсутність в уряді ефективного зворотного зв'язку для проведення державної політики через територіальний орган виконавчої влади загальної юрисдикції – місцеву державну адміністрацію – стане постійним джерелом напруги між урядом і президентом, ... досить згадати відносини між цими інститутами влади у 2007–2010 рр.» [5].

У зв'язку з передачею повноважень на місця, відбуватиметься трансформація владної вертикалі та зміниться соціальна роль державної служби, на перший план вийдуть функції контролю й надання державних послуг [2] та необхідність їх подальшого вдосконалення. Саме тому наразі актуалізується питання покращення якості надання послуг і забезпечення зручного й швидкого доступу в спрощеному режимі без бюрократичної тяганини. Як зазначає професор С. Чукут, основною вимогою до надання державних послуг є забезпечення можливості доступу громадян у будь-який час, 24 години на добу, сім днів на тиждень [15, с. 39]. Проте позитивно якість надання адміністративних послуг оцінюють лише 5 % населення; серед тих, хто особисто звертався до органів влади за певними адмінпослугами, 60 % залишилися не задоволеними (грудень 2014) [14]. Одним зі способів розв'язання цієї проблеми є налагодження системи електронного врядування, що, окрім зручності надання адмінпослуг громадянам,

вирішує питання їхньої можливості безпосередньо впливати на ухвалення рішень і процеси, що відбуваються в державі, у зручному форматі для обох сторін, сприяє встановленню партнерських відносин між державою та громадянином, і забезпечує один з основоположних принципів ефективного державного управління, а саме принцип зворотного зв'язку.

У контексті реформування державної служби слід також указати на морально-етичний аспект функціонування державної служби. Так, на думку населення країни (травень 2014), президент має бути «моральним авторитетом», якого поважають «в народі» (34,9 %) [14]. Як відзначає Т. Василевська, держава, що в період суспільних трансформацій прагне побудувати роботу бюрократичного апарату на засадах соціального партнерства, демократії та справедливості, має вирішувати питання етизації державної служби [12, с. 113], оскільки, як свідчить зарубіжний досвід, реалізація ефективної державної служби спирається не лише на Закон, а й на етичний кодекс. Від рівня етичної культури залежать ефективність виконання службових обов'язків, репутація та імідж публічної служби. Проте сьогодні можемо простежити, що діяльність державно-управлінського апарату характеризується бюрократизмом у його негативному значенні, відсутністю морально-етичних цінностей, високим рівнем корумпованості й пріоритетом власних інтересів над інтересами суспільства.

Наслідком цих проблем інституту державної служби України є негативний баланс довіри до органів державного управління. Довіра – один із важливих компонентів соціального капіталу та, як справедливо відзначає Г. Заболотна, становить соціальну базу підтримки владних інститутів і втілюється в механізмі легітимізації владного авторитету [6, с. 69–70]. Так, Президент України Петро Порошенко в грудні 2014 р. мав показник довіри +5 %, а в липні 2015 р. – -33%, у Верховної Ради він зменшився з -26 до -63 %, у місцевої влади – із -15 до -22 % [14]. Проте, як показала С. Сальнікова, довіра до вищих владних інститутів «хоча б епізодично є позитивною» – у період виборів. А от «протягом усього періоду незалежності української держави ніколи не користувалися довірою українців ... міліція, прокуратура, суди, податкова інспекція» [11, с. 169–170]. Хоча рівень довіри не є безпосереднім показником ефективності державного управління, на думку А. Мельниченко, проте відображає негативні тенденції у функціонуванні публічного управління [10, с. 32].

**Висновки й перспективи подальших досліджень.** Отже, сьогодні перед інститутом державної служби України в умовах соціально-економічної та політичної кризи стоїть широке коло проблем, зокрема таких, як негативний баланс довіри з боку суспільства, відсутність балансу централізації й децентралізації системи державного управління, погана комунікація як усередині владних структур, так і із суспільством, дефіцит якісних кадрів, низькі якість адміністративних послуг та рівень морально-етичної свідомості державних службовців. Незважаючи на проголошення курсу на реформування системи державної служби та державного управління, можемо спостерігати відсутність суттєвих змін і скоріше поглиблення кризи, аніж створення справді ефективної державної служби. Проте справедливо буде також зауважити, що поки відбудуться законодавчі трансформації й державні структури почнуть повною мірою функціонувати в новому режимі, повинен пройти деякий час. Тому не варто розраховувати на швидкі та стрімкі зміни.

Результатом їх має стати створення ефективної, відкритої й гнучкої структури публічної адміністрації із застосуванням технологій е-урядування та трансформація соціальної ролі інституту державної служби як обслуговуючої структури. Особливості цих трансформацій становитимуть основу наших подальших наукових досліджень.

#### *Джерела та література*

1. Вебер М. Политика как призвание и профессия [Електронний ресурс]. – 1919. – Режим доступа : [http://www.nir.ru/socio/articles/weber\\_politika.htm](http://www.nir.ru/socio/articles/weber_politika.htm).
2. Гриневецкий С. Р. Реформування державної служби в контексті децентралізації: проблеми і перспективи [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://www.prichernomorie.com.ua/odessa/articles/kolonka-avtora/2015-07-20/1050.php?scv=9>
3. Державна служба в Україні: актуальні проблеми та шляхи модернізації : наук. розробка / авт. кол. : Р. А. Науменко [та ін.] – К. : НАДУ, 2010. – 44 с.
4. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. М. Бориславська [та ін.] ; Центр політико-правових реформ. – К., 2012. – 212 с.
5. Децентралізація влади та реформа місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : <http://newukraineinstitute.org/media/news/528/file/DDecentral-15-1.pdf>

6. Заболотна Г. М. Феномен доверия и его социальные функции / Г. М. Заболотна // Вестник РУДН : Социология. – 2003. – №1(4). – С. 67–73.
7. Конституційна реформа в оцінках експертів [Електронний ресурс] // Національна безпека і оборона, 2015. – № 4–5. – С. 60–64. – Режим доступу : [http://www.uceps.org/ukr/files/category\\_journal/Konst\\_ref\\_2015\\_8\\_NN\\_A4.compressed.pdf](http://www.uceps.org/ukr/files/category_journal/Konst_ref_2015_8_NN_A4.compressed.pdf)
8. Кутуєв П. В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм / П. Кутуєв. – К. : Сталь, 2005. – 500 с.
9. Кутуєв П. В. Держава, що сприяє розвитку та піднесення «решти» [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу : <http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/ДЕРЖАВА-ЩО-СПРИЯЄ-РОЗВИТКУ.pdf>
10. Мельниченко А. А. Система державного управління в Україні: поглиблення кризи чи народження ефективної бюрократії / А. А. Мельниченко // Держава та глобальні соціальні зміни: історична соціологія панування та спротиву в епоху модерну : матеріали конф. – К. : Талком, 2015. – С. 32–34.
11. Мурадян Е. С. Динамика ценностно-нормативной системы и жизненные шансы: опыт постсоветской трансформации в Пограничье : кол. моногр. / Е. С. Мурадян, С. А. Сальникова, Л. Г. Титаренко, А. О. Широканова. – Вильнюс : ЕГУ, 2014. – 366 с.
12. Новітні стратегії реформування державної служби в умовах європейської інтеграції / за ред. Ю. В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка // Матеріали круглого столу (м. Київ, 05 грудня 2014 р.). – К. : Вид-во «Ліра-К», 2014. – 162 с.
13. Указ Президента Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
14. Центр Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uceps.org/ukr/socpolls.php>
15. Чукут С. А. Вплив електронного врядування на трансформацію ролі держави / С. А. Чукут // Держава та глобальні соціальні зміни: історична соціологія панування та спротиву в епоху модерну : матеріали конф. – К. : Талком, 2015. – С. 38–39.
16. Barr N. Economics of the Welfare State / N. Barr. – Oxford : University Press, 2004. – 432 p.

#### References

1. Weber, M. (1919), “Politics as a Vocation”, [http://www.nir.ru/socio/articles/weber\\_politika.htm](http://www.nir.ru/socio/articles/weber_politika.htm)
2. Grunevetsky, S. R. (2015), “Reforming the public service in the context of decentralization: problems and prospects”, <http://www.prichernomorie.com.ua/odessa/articles/kolonka-avtora/2015-07-20/1050.php?scv=9>
3. “Public service in Ukraine: problems and modernization, scientific development” (2010), auth. staff: R. A. Naumenko [et al.], Kyiv : NASM, 44 p.
4. “The decentralization of public authority: European experience and prospects of Ukraine” (2012), O. M. Boryslavska [et al.]; Kyiv : Centre of Political and Legal Reforms, 212 p.
5. “The decentralization of power and reform of local government” (2015), <http://newukraineinstitute.org/media/news/528/file/DDecentral-15-1.pdf>
6. Zabolotnaya, G. M. (2003), “Phenomenon of trust and its social functions”, *Bulletin PFUR : Sociology*, No. 1, Vol. 4, Pp. 67–73.
7. “Constitutional reform in expert assessments” (2015), *National Security and Defense*, No. 4–5, Pp. 60–64, [http://www.uceps.org/ukr/files/category\\_journal/Konst\\_ref\\_2015\\_8\\_NN\\_A4.compressed.pdf](http://www.uceps.org/ukr/files/category_journal/Konst_ref_2015_8_NN_A4.compressed.pdf)
8. Kutuyev, P. V. (2005), “Conception of development and modernization in the sociological discourse: the evolution of research programs”, Kyiv : Steel, 500 p.
9. Kutuyev, P. V. (2014), “State that promotes the development and the rise of “the rest””, <http://www.sociology.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/06/ДЕРЖАВА-ЩО-СПРИЯЄ-РОЗВИТКУ.pdf>
10. Melnychenko, A. A. (2015), “The system of government in Ukraine : the deepening crisis or birth efficient bureaucracy”, “State and global social change: the historical sociology of domination and opposition in the era of modern : Materials of conference”, Kyiv : “Talkom”, Pp. 32–34.
11. Muradyan, Ye. S., Salnikova, S. A., Titarenko, L. G., Shirokanova, A. O. (2014), “The dynamics of value and norm system and life chances: the experience of post-Soviet transformation in the Borderlands”, Vilnius : YeGU, 366 p.
12. “New strategy for civil service reform in terms of European integration” (2014), Ed. by Y. V. Kovbasyuk, and V. L. Fedorenko, Kyiv : Publ. Lira-K, 162 p.
13. “Presidential Decree On Strategy of Sustainable Development «Ukraine - 2020», January 12, 2015 № 5/2015, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
14. Razumkov Centre, <http://www.uceps.org/ukr/socpolls.php>
15. Chukut, S. A. (2015), “The impact of e-government on transformation of the role of state”, “State and global social change: the historical sociology of domination and opposition in the era of modern : Materials of conference” – Kyiv : “Talkom”, Pp.38–39.
16. Barr, N. (2004), *Economics of the Welfare State*, Oxford University Press, 432 p.

**Карпунец Анастасія. Актуальные проблемы функционирования государственной службы Украины в условиях реализации реформ: социологический аспект.** В статье рассматриваются актуальные проблемы института государственной службы Украины на фоне обострения социального, экономического и политического кризиса. Обосновывается следующее: результатом внедрения реформы должно стать создание эффективной, прозрачной, открытой и гибкой структуры публичной администрации с применением новейших информационно-коммуникативных технологий, трансформация социальной роли института государственной службы, его становление как обслуживающей структуры.

**Ключевые слова:** институт государственной службы Украины, государственное управление, реформирование государственной службы, баланс централизации и децентрализации, трансформация.

**Karpunets Anastasiia. Actual Problems of Civil Service of Ukraine under Implementation of Reforms: Sociological Aspects.** In the article considered the actual problems faced by the institute of State Service of Ukraine on the aggravation of social, economic and political crisis such as lack of balance of centralization and decentralization of public administration, poor communication, shortage of quality staff, poor quality of administrative services and the low level of moral and ethical consciousness of public servants and as a result negative balance of trust from society. Author emphasizes the need of transformation of the public administration's social role and its functioning as a service structure. There is a need for a new management elite, which requires management skills, ability to work for a result, rapid decisions making, self-management and ready to initiate and manage changes. The civil service and public administration reform problems in the light of the country's citizen's assessments analyzed. The main task of reform at this stage of Ukraine is determined by establishing sustainable balance of centralization and decentralization and establishment of an effective mechanism of checks and balances as a necessary condition for ensuring democracy, effectiveness of public administration and European integration.

**Key words:** institute of civil service of Ukraine, state administration, reform of civil service, balance of centralization and decentralization, transformation.

*Статтю отримано 18.11.2015 р.*

УДК 111.1:316

*Людмила Онейда*

### **Смисложиттєві запити сучасного українця**

У межах дослідження розглянуто проблему сенсу людського життя, показано колізії та суперечності в пошуках смисложиттєвих орієнтирів. Останні характеризуються варіативністю відповідей, які не суперечать одна одній, а розкривають доповняльність кожного різновиду рішень. Якщо смисли життя дещо відрізняються, то сенс людського буття полягає в його цілісності, яка в граничних вимірах означається екзистенціалами «з-цілення» й «цілющості», котрі близькі за змістом до понять «екзистенція» та «трансценденція», прийнятих у західній філософії. Відповідність на понятійному рівні вказує на співмірність на рівні запитів-пошуків, а отже, і на схожість очікуваних відповідей.

**Ключові слова:** смисл життя, сенс людського буття, цілісність, «з-цілення», «цілющість», екзистенція, трансценденція.

**Постановка наукової проблеми та її значення.** Ситуація постмодерну, у якій нині перебуває сучасна людина, – це ситуація на межі... тисячоліть, століть, життєвих цінностей і навіть людського життя. Останнє особливо зрозуміле українцям як народу, що потерпає від відкритої російської агресії ось уже тривалий час. Така ситуація актуалізує пошуки смисложиттєвих орієнтирів, вносить свої корективи в життя кожного українця. Так, відомий нам вислів «моя хата скраю» поступово набуває свого первинного значення й характеризує, швидше, того, хто, зазвичай, першим готовий зустріти ворога й не тільки. Ця глибинна ментальна готовність Зустрічі, закорінена в генах попередніх поколінь, нині знаходить свій активний прояв. Більше того, вона розкривається харизмою запитів у пошуках смислів, які тільки й здатні усвідомлюватися в граничних ситуаціях екзистенційно-особистісного буття.

**Аналіз досліджень цієї проблеми** свідчить про те, що запити-пошуки смислу людського життя тривають від сивої давнини й до сьогодні. Вони постійно поставали перед більшістю філософів і науковців, нині ж здатні актуалізувати особистісне начало кожної людини й, зокрема, кожного українця.